

Raport o stanie polskich metropolii: Poznań

Przez gospodarczy sukces
do lepszego życia

4. edycja
2019

Źródło: fot.dronujemy.com

2 na 5 Polaków mieszka w jednym z 12 obszarów metropolitalnych, które wytwarzają ponad połowę produktu krajowego brutto

55%

łącznego PKB Polski wytwarzane jest w ramach 12 największych obszarów metropolitalnych, na których żyje 16,1 mln ludzi. **Poznań** znajduje się w pierwszej trójce miast pod względem wielkości PKB na mieszkańca.

Szczecin

Ludność w tys.: 405 (714)
PKB na miesz.*: 118 (100)
Średnia 7 kapitałów: 85,2

Gdańsk

Ludność w tys.: 464 (1 322)
PKB na miesz.*: 145 (115)
Średnia 7 kapitałów: 107,7

Białystok

Ludność w tys.: 297 (512)
PKB na miesz.*: 103 (82)
Średnia 7 kapitałów: 85,5

Bydgoszcz

Ludność w tys.: 354 (775)
PKB na miesz.*: 120 (104)
Średnia 7 kapitałów: 86,2

Warszawa

Ludność w tys.: 1 754 (3 377)
PKB na miesz.*: 293 (205)
Średnia 7 kapitałów: 130,6

Poznań

Ludność w tys.: 540 (1 179)
PKB na miesz.*: **199 (158)**
Średnia 7 kapitałów: **113,5**

Łódź

Ludność w tys.: 697 (1 083)
PKB na miesz.*: 123 (109)
Średnia 7 kapitałów: 83,6

Wrocław

Ludność w tys.: 638 (1 244)
PKB na miesz.*: 165 (135)
Średnia 7 kapitałów: 107,0

Lublin

Ludność w tys.: 340 (712)
PKB na miesz.*: 115 (92)
Średnia 7 kapitałów: 91,5

Katowice

Ludność w tys.: 298 (2 450)
PKB na miesz.*: 147 (112)
Średnia 7 kapitałów: 98,5

Kraków

Ludność w tys.: 765 (2 123)
PKB na miesz.*: 166 (110)
Średnia 7 kapitałów: 117,1

Rzeszów

Ludność w tys.: 187 (634)
PKB na miesz.*: 107 (88)
Średnia 7 kapitałów: 91,7

* 2018, Polska=100

W nawiasach podano dane dla obszarów metropolitalnych
Źródło: GUS, szacunki PwC

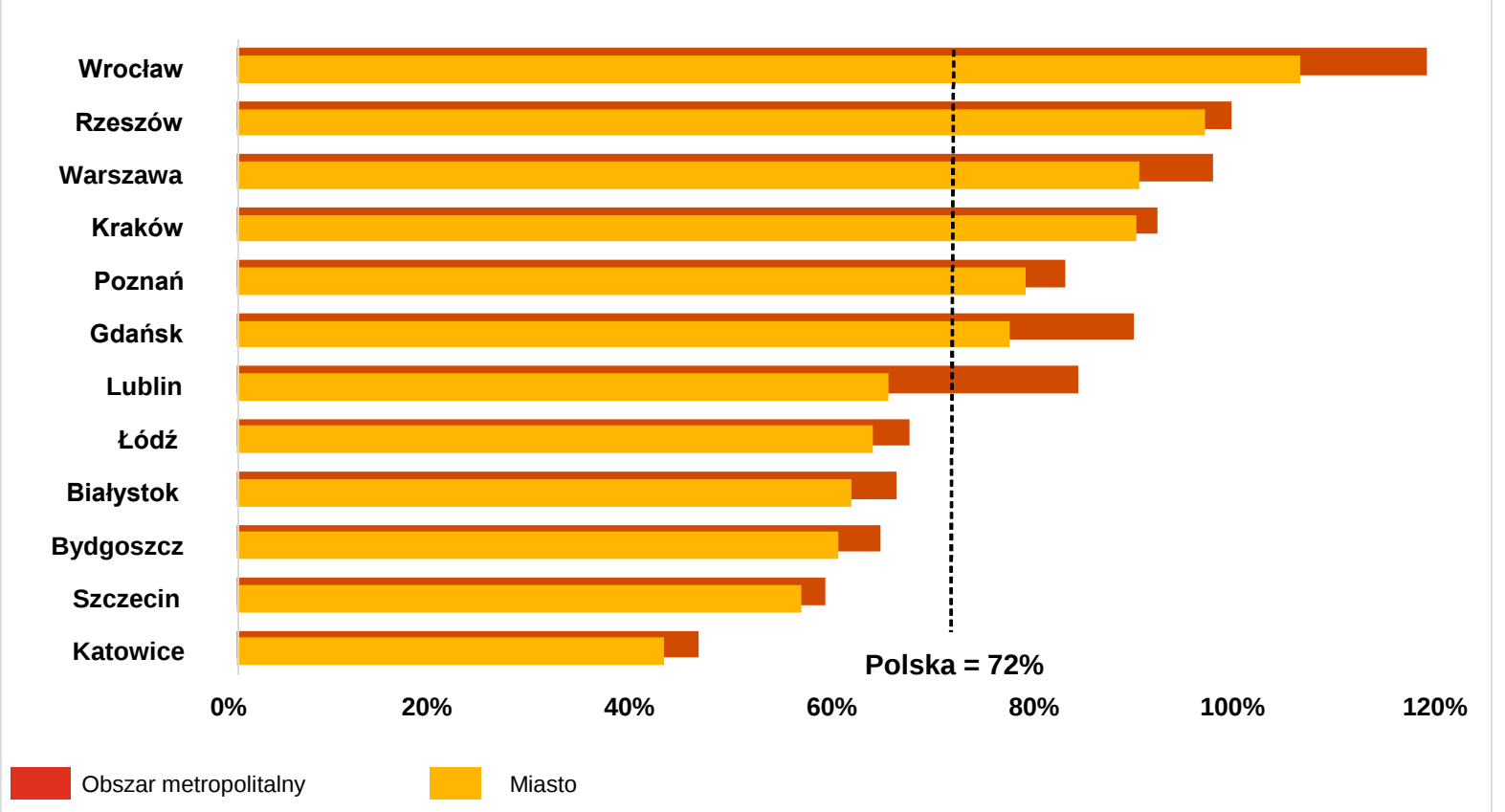
Źródło: GUS, szacunki PwC

Znaczna część wzrostu gospodarczego Polski w ostatnich 15 latach zawdzięczana jest rozwojowi 12 metropolii

72%

to realny wzrost PKB w Polsce w ostatnich 15 latach. Przyczynił się do niego głównie rozwój metropolii, spośród których najszybszy zanotowały **Wrocław, Rzeszów, Warszawa, Kraków i Poznań**.

Realny wzrost PKB w polskich metropoliach, 2004-2018

Opracowana przez PwC metodyka 7 kapitałów pozwala na wieloobszarową analizę dynamiki rozwoju 12 metropolii

Pomiar potencjału rozwojowego polskich metropolii bazuje na autorskiej metodyce 7 kapitałów. Zakłada ona, że dla harmonijnego rozwoju niezbędne jest jednocześnie posiadanie wielu, równocześnie rozwijanych zasobów.

Obecny raport jest czwartym z kolei – po edycjach z roku 2007, 2011 i 2015. Po raz pierwszy przedstawiamy w nim pomiar kapitałów zarówno dla miasta, jak i obszaru

Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny (KID)

obrazuje sprawność funkcjonowania instytucji miejskich oraz aktywność społeczeństwa obywatelskiego

Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny (KTI)

pokazuje infrastrukturę miasta: mieszkania, transport, dostępność nowoczesnych usług i mediów

Kapitał Kultury i Wizerunku (KKW)

pokazuje, czy miasto jest postrzegane jako miejsce interesujące i atrakcyjne kulturowo

Kapitał Jakości życia (KJZ)

mówi, jakie warunki życia oferuje miasto: stan środowiska, opiekę zdrowotną, edukację, stan bezpieczeństwa, ruch uliczny

Kapitał źródeł Finansowania (KZF)

wskazuje, w jakim stopniu miasto jest w stanie znaleźć środki pieniężne niezbędne do sfinansowania rozwoju

Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej (KAI)

pokazuje, jak silnym magnesem jest miasto dla przyciągania krajowych i zagranicznych inwestorów

Kapitał Ludzki i Społeczny (KLS)

określa jakość zasobów ludzkich: wiedzę i kwalifikacje, strukturę demograficzną, aktywność społeczną, prorynkowe nastawienie zachęcające do aktywności gospodarczej

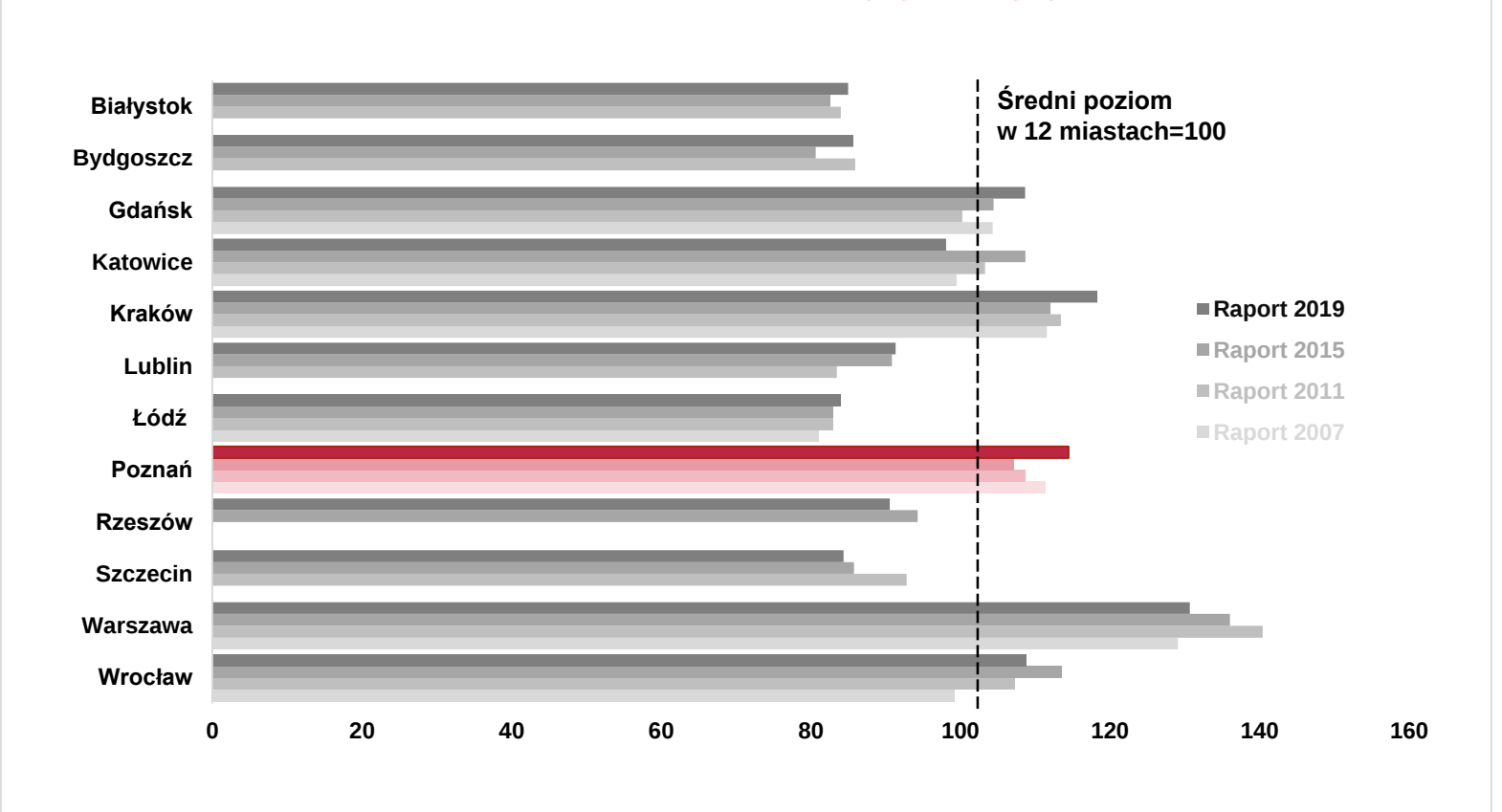
W raporcie wykorzystano dane z lat 2017-2019

Zastosowana metodyka wskazuje na poziom rozwoju 7 kapitałów pojedynczej metropolii na tle pozostałych

113,5

to przeciętny poziom 7 kapitałów Poznania w 2019 roku. Oznacza to, że ich **przeciętna wartość jest o 13,5% wyższa niż średnia dla 12 metropolii.**

Średnia wartość 7 kapitałów polskich miast w kolejnych edycjach raportów PwC

* Dla Białegostoku, Bydgoszczy, Lublina i Szczecina badanie prowadzono od roku 2011, natomiast dla Rzeszowa od 2015

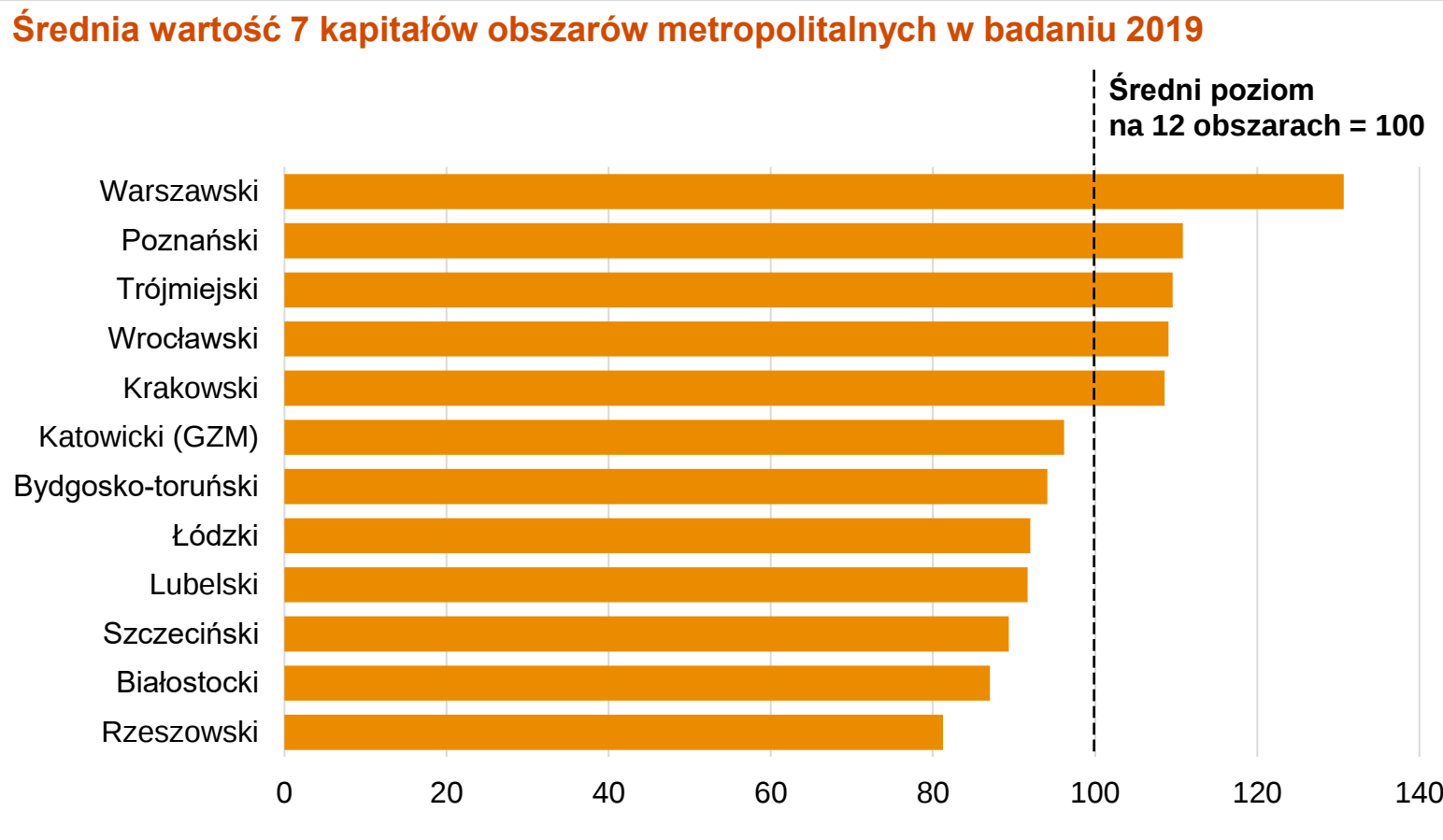
W obecnym wydaniu raportu po raz pierwszy obliczamy wartość 7 kapitałów dla całych obszarów metropolitalnych

110,8

to przeciętny poziom 7 kapitałów poznańskiego obszaru metropolitalnego. Wynik całej aglomeracji jest **zdecydowanie powyżej średniej** i plasuje ją na **drugim miejscu** w Polsce. Warto zwrócić uwagę, że wskaźnik jest nieco niższy niż dla samego miasta.

Źródło: GUS, szacunki PwC

PwC

Poznań liderem w rozwoju Kapitału Ludzkiego i Społecznego

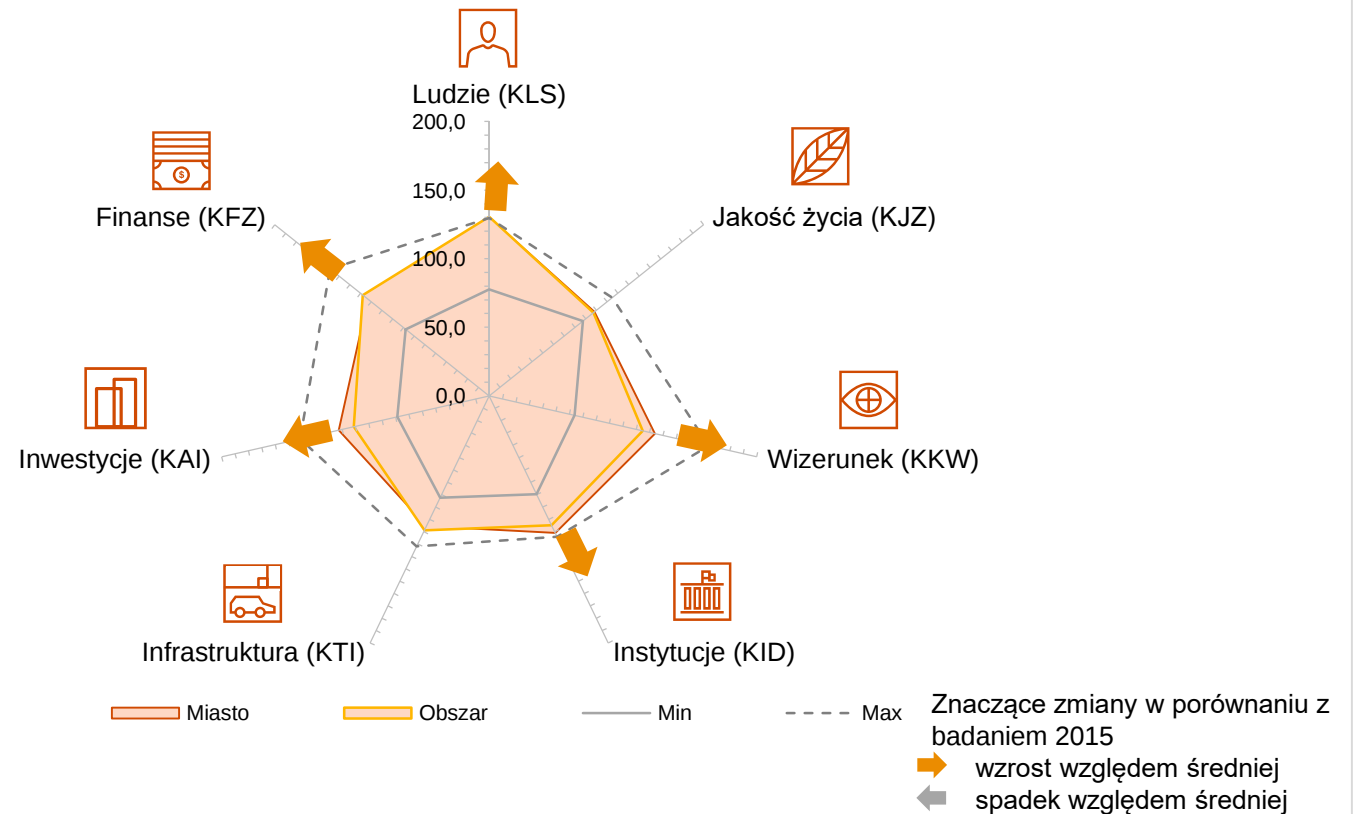
5 z 7

kapitałów rozwojowych Poznania zwiększa się **szybciej** niż w innych metropoliach. Niemal wszystkie kapitały Poznania osiągnęły poziom średni lub wyższy niż średnia, a ich wzajemne sprzężenie umacnia pozycję Poznania wśród najsilniejszych polskich metropolii.

Źródło: GUS, szacunki PwC

PwC

Łączna ocena 7 kapitałów Poznania

Poznań na tle pozostałych polskich metropolii

Co wyróżnia Poznań – największe atuty i wyzwania

1,1%

Stopa bezrobocia rejestrowanego w Poznaniu wynosi 1,1% i jest najniższa w kraju. Oznacza to, że praktycznie każdy aktywny zawodowy mieszkaniec pracuje, a skala problemów takich jak długotrwałe bezrobocie jest niewielka.

1,67

Bezpieczeństwo na poznańskich drogach jest stosunkowo niskie. Na 1000 mieszkańców przypada ok. 1,67 wypadków, co stanowi liczbę o prawie 50% wyższą niż średnia wśród 12 metropolii.

10,3%

Pomimo największej liczby wydanych pozwoleń na budowę, mieszkania oddane od 2008 roku stanowią jedynie 10,3% zasobów mieszkaniowych Poznania. Jest to znacząco mniej niż w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu czy Gdańsku.

167 zł

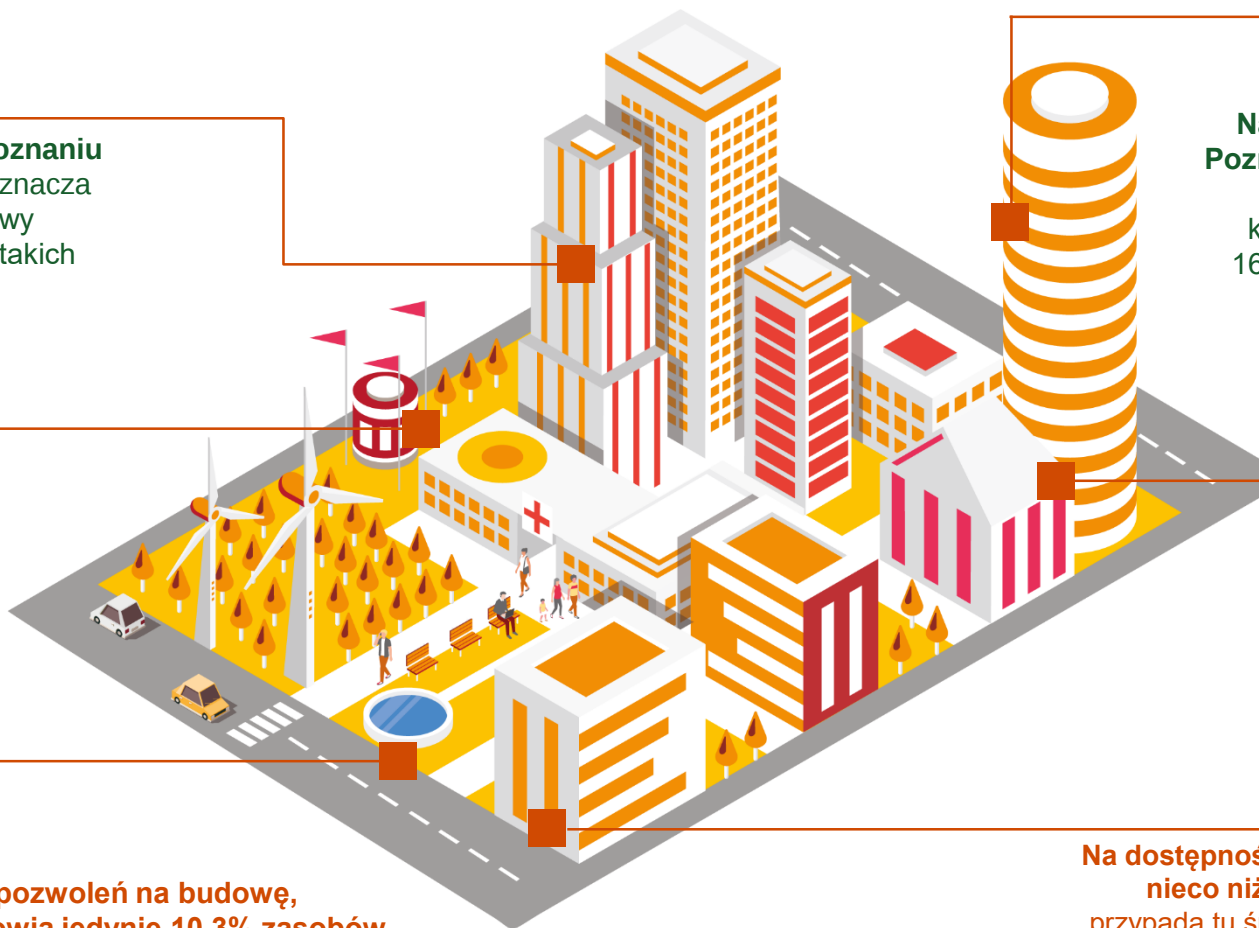
Nakłady na bezpieczeństwo publiczne w Poznaniu są w przeliczeniu na mieszkańca najwyższe w kraju. Całkowite wydatki w kwocie ponad 89 mln zł przekładają się na 166,6 zł per capita. To o ok. 50 zł więcej niż średnio w 12 metropoliach.

61 m²

Średnio na każdego mieszkańca Poznania przypada prawie 61m² powierzchni zielonych. To o 60% więcej niż średnia w 12 metropoliach.

4,8

Na dostępność do służby zdrowia negatywnie wpływa nieco niższa liczba lekarzy. Na 1000 mieszkańców przypada tu średnio jedynie 4,8 lekarzy. To o ponad 20% mniej niż przeciętnie w 12 metropoliach.

Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny

- 1 Transport przyjazny środowisku 2 Infrastruktura transportowa 3 Zasoby mieszkaniowe 4 Media 5 Handel i usługi

Mocne strony miasta

- Wysoko rozwinięta Infrastruktura transportu przyjaznego środowisku – czołowe pozycje pod względem liczby rowerów miejskich oraz stacji ładowania pojazdów elektrycznych.
- Stale rozwijany transport publiczny – inwestycje w autobusy elektryczne i taboru niskopodłogowych tramwajów.
- Wysoko rozwinięty handel i usługi – lider wśród 12 metropolii pod względem liczby sklepów oraz nowoczesnych powierzchni handlowych przypadających na mieszkańca.

Główne wyzwania miasta

- Rozwój projektu parkingów buforowych Park&Ride, dzięki którym mieszkańcy mogą dojechać spoza Poznania na obrzeża miasta, zostawić samochód i korzystać z komunikacji miejskiej.
- Budowa nowej nitki tramwajowej na Naramowice, która pozwoli zmniejszyć korki w północnej części miasta.

Dobra praktyka Poznania

W mieście opracowano model działań smart city, nad którym pracował interdyscyplinarny zespół ekspertów. Poznań jest pierwszym polskim miastem, które zbudowało swój model 3D, ale także miastem, które udostępnia pasażerom informacje o geolokalizacji pojazdów komunikacji miejskiej, dba o seniorów w ramach programu "Viva Senior!" oraz udostępnia bezpłatnie nowoczesną przestrzeń coworkingową +jeden.

Kapitał Kultury i Wizerunku

- 1 Generalny wizerunek miasta 2 Kultura wysoka 3 Kultura życia codziennego 4 Aktywność fizyczna i zaplecze infrastrukturalne sportu

Mocne strony miasta

- Rozwinięta kultura wysoka, wyrażona m.in. jedną z najwyższych wśród 12 metropolii liczbą festiwali teatralnych (ok. 60% więcej niż średnia) oraz koncertów (ok. 40% więcej niż średnia).
- Najwyższy pośród 12 metropolii dostęp do powierzchni zielonych – wg danych GUS na każdego mieszkańca przypada aż 60,9 m² takich powierzchni (średnia 38 m²).
- Siedziba Międzynarodowych Targów Poznańskich – lidera wśród ośrodków targowych w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej.

Główne wyzwania miasta

- Wzmocnienie wizerunku turystycznego miasta oraz budowanie oferty turystycznej wśród turystów zagranicznych. O potencjalne miasta świadczy m.in. Nagroda dla Najlepszego Wschodzącego Kierunku Podróżniczego w 2020 r.
- Na gruncie zredefiniowanej polityki planistycznej, Poznań powinien kontynuować działania na rzecz zrównoważonego rozwoju wszystkich obszarów miasta. Nowe inwestycje infrastrukturalne powinny odbywać się w zgodzie z interesami dotychczasowych mieszkańców oraz nowych lokatorów, turystów i przedsiębiorców.

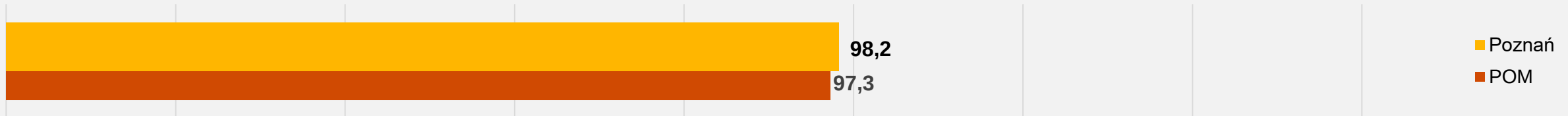
Dobra praktyka z kraju

Szczeciński Inkubator Kultury to projekt, który ma na celu wspieranie młodych organizacji i osób z pomysłami na działanie w sferze kultury w rozwijaniu swoich pomysłów. Mogą one liczyć na wsparcie infrastrukturalne (udostępnienie pomieszczeń), marketingowe i doradcze (darmowe konsultacje z zakresu formalno-prawnego i finansowego).

Kapitał Jakości Życia

- 1 Stan środowiska naturalnego
- 2 Uciążliwość ruchu drogowego
- 3 Jakość opieki medycznej
- 4 Jakość edukacji
- 5 Poczucie bezpieczeństwa

Mocne strony miasta

- Jeden z trzech najsilniejszych ośrodków akademickich i naukowych w Polsce; w mieście znajdują się niektóre z najbardziej prestiżowych uczelni w kraju.
- Wysoki odsetek powierzchni zielonych jako procent powierzchni lądowej ogółem – aż 12,83% terenu zajmują w Poznaniu tereny zieleni, co w tej kategorii plasuje miasto na drugiej pozycji wśród wszystkich 12 metropolii.
- Relatywnie niewielkie (w porównaniu do innych miast) wydłużenie czasu dojazdu do centrum metropolii w godzinach szczytu.

Główne wyzwania miasta

- Poprawa dostępności do publicznej służby zdrowia .
- Poprawa bezpieczeństwa na poznańskich drogach – Poznań notuje aż o 50% więcej wypadków w stosunku do średniej dla 12 metropolii.
- Rozwój edukacji na poziomie szkół średnich

Dobra praktyka Poznania

Poznań oferuje szeroki pakiet usług dla osób starszych w ramach programu "Viva Senior!", którego częścią jest Karta Seniora. Osoby starsze w Poznaniu mogą skorzystać z wielu bezpłatnych usług: złotej rączki, taksówki, dostarczania książek z biblioteki oraz usług opiekuńczych. Raport ikalkulator.pl uznał Poznań za najlepsze w Polsce miasto dla seniorów.

Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej

- 1 Atrakcyjność dla dużych inwestorów
- 2 Ogólna atrakcyjność inwestycyjna
- 3 Innowacyjność gospodarki
- 4 Warunki inwestowania

Mocne strony miasta

- Jeden z głównych ośrodków lokalizacji inwestycji zagranicznych w Polsce.
- Obecność Poznańskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego, który wspiera rozwój innowacyjnych gałęzi gospodarki.
- Metropolia przyjazna start-upom – w Poznaniu jest blisko o 90% więcej start-upów niż średnio w 12 metropoliach.
- Atuty logistyczne – położenie miasta przy autostradzie A2, port lotniczy, bezpośrednie połączenie kolejowe z Warszawą i Berlinem.

Główne wyzwania miasta

- Wsparcie kształcenia w obszarze nauk przyrodniczych, ścisłych i informatycznych; poprawa edukacji na poziomie podstawowym oraz średnim.
- Działania na rzecz dalszego rozwoju poziomu jakości życia i atrakcyjności czasu wolnego w celu przyciągania pracowników o wysokich kwalifikacjach z Polski oraz innych państw.
- Dalszy rozwój atrakcyjnej powierzchni biurowej.

Dobra praktyka Poznania

Poznań od wielu lat działa we współpracy z pracodawcami, aby wspólnie promować potencjał miasta. Tydzień BPO/SSC to projekt dedykowany sektorowi usług nowoczesnych, podczas którego uczniowie poznają branżę BPO/SSC od kuchni, a projekt unijny "ZaGRAjmy w Wielkopolsce" będzie promował potencjał lokalnych studiów tworzących gry na zagranicznych wydarzeniach.

Kapitał Ludzki i Społeczny

1 Sytuacja demograficzna

2 Wykształcenie

3 Aktywność społeczna

4 Prorynkowe nastawienie mieszkańców

5 Sytuacja na rynku pracy

Mocne strony miasta

- Najniższa stopa bezrobocia pośród badanych miast – bezrobocie w Poznaniu kształtuje się na poziomie 1,1%, co stanowi najniższy poziom zarówno wśród badanych metropolii, jak i w historii miasta od 1990 r.
- Czołowa pozycja w kraju pod względem wykształcenia mieszkańców – wykształcenie co najmniej średnie posiada 67% mieszkańców Poznania.

Główne wyzwania miasta

- Rozwój kapitału społecznego na poziomie lokalnym oraz wsparcie aktywizacji społecznej i zawodowej.
- Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w proces decyzyjny w mieście.
- Utrzymanie dodatniego salda migracji w metropolii oraz zahamowanie spadku liczby ludności samego miasta.

Dobra praktyka z kraju

Białystok uruchomił projekt CiTTY, który pozwala mieszkańcom na zdalne zgłaszanie problemów w mieście (np. nielegalnego grafitti, niedziałającego oświetlenia, dziur w drogach itp.) za pomocą dedykowanej strony internetowej, bądź aplikacji mobilnej. Zgłoszenia trafiają do właściwej komórki w urzędzie miasta, co pozwala na sprawną reakcję odpowiednich służb. Aplikacja jest również dostosowana do osób niepełnosprawnych, a także seniorów.

Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny

- 1 Sprawność instytucji miejskich
- 2 Kontakt z mieszkańcami
- 3 Nakłady na bezpieczeństwo publiczne
- 4 Walka z wykluczeniem
- 5 Aktywność społeczeństwa obywatelskiego

Mocne strony miasta

- Wysoka aktywność społeczeństwa obywatelskiego, wyrażona m.in. w obecności szerokiego spektrum organizacji pozarządowych, które angażują się także w politykę miejską.
- Wysoka sprawność poznańskich instytucji miejskich.
- Wysokie nakłady na bezpieczeństwo publiczne. Na tle innych metropolii Poznań na bezpieczeństwo publiczne przeznaczał najwięcej środków finansowych (w przeliczeniu per capita).

Główne wyzwania miasta

- Szersze wykorzystanie nowoczesnych metod partycypacji społecznej, w tym z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych.
- Wyzwanie dla instytucji miejskich związane z procesem starzenia się społeczności Poznania.
- Pełne wykorzystanie potencjału osiedli oraz rad osiedli jako przedstawicieli mieszkańców.

Dobra praktyka z kraju

„Otwarty Gdańsk” to projekt, który ma zapewnić mieszkańcom, przedsiębiorcom i wszystkim zainteresowanym dostęp do rozbudowanych baz danych miejskich. Dane udostępniane w ramach portalu mają wystandaryzowany charakter, umożliwiając sprawne przeprowadzanie analiz. Obecnie dostępnych jest 60 zbiorów danych w 11 kategoriach. Jest to jeden z najbardziej rozbudowanych i intuicyjnych portali open data w Polsce.

Kapitał Źródeł Finansowania

1 Baza dochodowa 2 Finansowanie budżetowe 3 Fundusze europejskie 4 Finansowanie rynkowe

Mocne strony miasta

- Wysoka baza dochodowa mierzona PKB per capita.
- Korzystna relacja dochodów własnych do kosztów obsługi długu.
- Dobra ocena ratingu kredytowego przyznawana przez agencję Fitch – Poznań otrzymał notę „A-” z prognozą stabilną. Wyniki operacyjne Poznania oraz wskaźniki spłaty długu pozostaną mocne w średnim okresie.

Główne wyzwania miasta

- Dalszy rozwój inwestycji pozytywnie wpływających na funkcjonowanie i atrakcyjność życia w Poznaniu.
- Przeciwdziałanie chaotycznej suburbanizacji oraz zachęcanie mieszkańców do rozliczania podatków w Poznaniu.
- Efektywne przejście do kolejnej perspektywy finansowej UE i dostosowanie do nowych uwarunkowań Programów Operacyjnych.
- Kontynuacja kluczowych elementów polityki inwestycyjnej w kontekście nowych wyzwań finansowych (niższe stawki podatków dochodowych przy rosnących kosztach pracy i usług).

Rekomendacje PwC dla Poznania

Kluczowe kroki do podjęcia przez miasto w najbliższych latach powinny obejmować między innymi:

- Zarządzanie procesem zmniejszania liczby mieszkańców miasta poprzez zahamowanie niekontrolowanej suburbanizacji, wzrost jakości życia w mieście oraz szersze dostarczanie usług publicznych dla rodzin.
- Dalsze działania na rzecz wzrostu jakości życia i budowy pozytywnej marki miasta, w celu długofalowego utrzymania mieszkańców (np. studentów) oraz przyciągania pracowników z Polski i z zagranicy, a także rozwoju turystyki.
- Wzrost jakości kształcenia, z uwzględnieniem zarówno nauki w liceach i technikach, jak i szkolnictwie zawodowym, w celu przygotowania pracowników do kariery w innowacyjnych i zaawansowanych technicznie sektorach gospodarki. Ważną rolę może odegrać także kształcenie osób dorosłych, które dzięki wzrostowi kwalifikacji mogłyby podjąć bardziej atrakcyjną pracę.
- Dalsze wsparcie dla ekologicznego transportu publicznego, lepsze zarządzanie ruchem samochodowym w centralnych dzielnicach, a szczególnie w miejscach najbardziej wypadkowych – również w celu zwiększenia bezpieczeństwa podróżujących
- Dalszy rozwój gospodarki z wykorzystaniem istniejącego potencjału, w tym środowiska akademickiego, relatywnie rozwiniętego środowiska start-upów, rozwiniętej małej przedsiębiorczości oraz dużych firm

Dziękujemy

Witold Orłowski

Główny doradca
ekonomiczny PwC
witold.orlowski@pwc.com

Agata Garczyk-Wysocka

Partner PwC zarządzający biurem w Poznaniu
agata.garczyk-wysocka@pwc.com

Dionizy Smoleń

Dyrektor w zespole
ds. sektora publicznego PwC
dionizy.smolen@pwc.com

Zuzanna Bartczak

Menedżer w zespole
ds. sektora publicznego PwC
zuzanna.bartczak@pwc.com

www.pwc.pl